

reportatge

Per teixir la xarxa d'assistència als més necessitats en plena crisi econòmica calen molts fils, i cada fil suma. Hi són les institucions públiques, per descomptat, però també nombroses empreses privades, cooperatives de productors i una colla ingent de voluntaris que es construeixen filant el bé comú.

Els fils de Prometeu

Voluntaris: la llibertat de triar pel compromís amb els altres

JUDIT PUJADÓ > TEXT I FOTOS

Principis de gener. Conduint pel carrer del Carme, de Girona, i continuant després per la carretera de Sant Feliu de Guíxols, ben aviat passem per davant del cementiri vell. És un matí fred, d'aquell gris espès que ho entela tot. A tocar de la renovada tanca de Masó, els plataners apareixen descarnats. Més endavant, les robinies –o acàcies– que segueixen la llera de l'Onyar, a peu de carretera, estan esquematitzades pel fred: amb prou feines un garbuix de troncs i branques clivellades i fosques. Agafant un trencant a mà dreta hi ha un grupet de naus industrials arraulides entorn del carrer Palol d'Onyar. Al número 3, una de les naus té les portes obertes de bat a bat i uns quants homes feinegen entorn d'una furgoneta, protegits del fred amb gecs de llana i alguna gorra que els colga les orelles.

La nau havia estat de la Ferreria Puig, que la va cedir al Banc dels Aliments de Girona, delegació d'una fundació sorgida originalment el 1966 a Phoenix (EUA), per iniciativa de John Van Engel, algú que –com ens podria passar a vostès o a mi– es va consternar en veure persones que remenaven escombraries buscant menjar i en descobrir-ne d'altres que llençaven excedents alimentaris. Just l'any passat, el Banc dels Aliments de Girona feia 25 anys. Va ser la segona delegació engegada a l'Estat espanyol després de la de Barcelona.

L'estiu passat, el Síndic de Greuges, Rafael Ribó, va encendre l'opinió pública amb unes declaracions en què denunciava la situació de pobresa de 751 menors de 16 anys amb codis diagnòstics relacionats amb la pobresa i la desnutrició infantil, una situació previsiblement derivada de la crisi econòmica i de l'atur, que

>> Voluntari cobrant els punts de la compra al Centre de Distribució d'Aliments de Girona i cartell del gran recapte a Olot.

**GRAN RECAPTE
D'ALIMENTS
I PRODUCTES BÀSICS**

30 DE NOVEMBRE DE 2013
Recollida a Olot i comarca

CDA Caritas Creu Roja

>> *Usuaris del CDA Girona, a Pedret, comprant productes.*

s'estabilitza en percentatges altíssims. Aquestes declaracions van ser matisades per la Societat Catalana de Pediatria. El 751 nens i nenes estarien afectats per malalties cròniques que tenen aquest símptoma associat, i alertaven sobre la confusió entre desnutrició i malnutrició. La malnutrició afecta un 28 % de nens a l'Estat espanyol i té a veure amb una alimentació desequilibrada, tant per excés com per defecte. Però els experts també es mostraven preocupats pels efectes que la crisi podia tenir sobre la mainada i el jovent.

Per mirar de pal·liar situacions com aquestes, el Banc dels Aliments organitzava a finals de novembre una de les tres campanyes amb les quals, anualment, miren de recaptar aliments per poder-los redistribuir entre els més necessitats. El Gran Recapte va aconseguir el 2013 una xifra rècord de 106.000 quilos d'aliments només a la ciutat de Girona, una part dels quals romanen encara, perfectament emmagatzemats, a l'interior de la nau, en espera del seu repartiment. Diego Madrid és un dels voluntaris que ho gestionen, un home amable, àgil, que no deixa de controlar el telèfon ni de respondre als companys mentre parlem. Domina el pols del magatzem –

convertit en plataforma logística– amb eficàcia, però sense deixar de somriure. «D'aquí a un parell de mesos –comenta– les prestatgeries seran buides, ja ho haurem repartit tot. I això que, proporcionalment, a la demarcació de Girona és on es recapten més aliments». Com tants d'altres voluntaris, Diego Madrid és un prejubilat que es va apuntar al Banc dels Aliments al principi per col·laborar en les tasques de fer la plana web. Havia treballat com a informàtic al sector bancari. «Quan vaig venir aquí em vaig trobar la banca real, perquè el banc no m'agradava gaire. M'havia prejubilat, havia fet l'any sabàtic i després vaig pensar que havia de fer alguna cosa. De vegades la motivació és tornar allò que has rebut». La majoria de voluntaris del

La majoria de voluntaris del Banc dels Aliments són persones més grans de 60 anys que tenen inquietuds, que volen fer coses positives i sentir-se útils

Banc dels Aliments són persones més grans de 60 anys que tenen inquietuds, que volen fer coses positives i sentir-se útils. També hi ha alguns aturats que hi col·laboren mentre busquen feina. «Estàs jubilat o prejubilat –explica Madrid– i en bones condicions físiques. De vegades fer de voluntari també és ajudar-te a tu mateix: sóc útil i encara puc fer coses útils». Ell ve cada dia a aquesta nau, de nou del matí a la una del migdia, que és quan s'han d'atendre les entitats que s'encarreguen de distribuir els aliments entre els 42.000 beneficiaris de les comarques gironines. Joan Jorba, vicepresident de la Fundació, explica que al llarg de la setmana hi col·laboren unes 40 persones, però que en campanyes específiques com el Gran Recapte n'hi arriben a col·laborar fins a 3.000. Joan Jorba va dirigir una fàbrica de l'empresa INDO durant 40 anys. «Un jubilat ha d'estar ocupat. La meua dona em diu que em veu menys ara que abans», explica. Des de la seu de la Fundació a l'Hotel d'Entitats del carrer de la Rutlla, de Girona, Jorba s'encarrega de coordinar la fundació, amb bonhomia i paciència, una tasca gens senzilla perquè aquí tot funciona en xarxa amb moltes altres entitats, institucions i empreses.

La xarxa de proveïdors

Els aliments arriben al Banc per vies diverses, però la idea que preval és que el menjar recaptat en una ciutat es distribueixi allà mateix. «Una cosa bonica és que la crisi ha fet que la gent trontolli i vegi que no tot és *guai*», comenta Jorba. «Saps que si estàs malament hi ha gent que està pitjor. I hi ha detalls que posen la pell de gallina. La gent s'ha sensibilitzat. La gent està pensant en els altres. Ens hem arribat a trobar una senyora en un supermercat que surt amb una bossa i amb un carro ple. S'acosta i, quan li anem a recollir la bossa, ens diu: "No, la bossa és per a mi, el carro és per a vostès". O gent que ens diu: "Buideu el carro que el tornaré a omplir". O vellets: "Ara vaig a casa a buscar més cèntims i en vinc a portar més". Hi ha un senyor molt gran, -explica un xic commogut- més que jo, que ja és dir -riu-, que els dimecres, cada dimecres, ve amb un parell de bosses: "Bon dia". I ens les deixa aquí. "Adéu-siau". Li vam preguntar com es deia perquè li volíem agrair el gest d'alguna manera, i ens va respondre: "Que no pot ser anònim?" "Sí, és clar". No en sabem ni el nom. I ve cada dimecres!».

A part de les ajudes que arriben de particulars, d'escoles o d'entitats

>> Voluntaris treballant al magatzem del Banc dels Aliments a Girona.

que organitzen recaptos concrets, a les comarques gironines hi ha dues campanyes anuals més: «La fam no fa vacances», que procura recollir aliments a l'entrada de l'estiu, just quan els magatzems són més buits, i el Recapte de la Costa Brava, una campanya feta en cinc idiomes i que vol arribar als turistes, «perquè hi ha llocs, com Empuriabrava, que quan són més plens de gent és a l'estiu», explica Jorba.

Hi ha empreses que col·laboren amb el Banc dels Aliments de forma continuada al llarg de l'any, destinant-hi una part de la seva producció. «Noel, la Fageda, Monter són una sèrie de donants fixos», explica Madrid. «Quan toca agafem la furgoneta

La idea va ser fer com un supermercat. Hi ha voluntaris que ajuden els usuaris a triar els productes segons els punts que tenen. I, contra el tòpic, molts dels usuaris són catalans

i anem a buscar la donació». Després n'hi ha d'altres que hi col·laboren de tant en tant: «Ens acaben d'arribar cent palets de galetes Kellogg's. De vegades són excedents de producció. O productes que no han tingut bona acollida al mercat».

També tenen donacions de cooperatives pageses. «Aquí tenim pomes que ens arriben de Poma de Girona», i pa, carn i peix, que constitueixen els principals productes frescos -els més escassos- i que se serveixen, congelats, a les entitats.

També arriben aliments i recursos per vies institucionals, com ara els ajuntaments o la Diputació. La Unió Europea destina una partida d'euros -minvant- a la compra a productors amb excedents, i gràcies a les normatives que impedeixen la lliure destrucció d'aliments, i a través del Servei de Regulació dels Mercats Agroalimentaris de la Generalitat hem deixat de veure munts de tomates, de patates o qualsevol altre producte inútilment incinerats per no provocar una baixada del preu. De vegades també arriben productes amb caducitat ajustada. El Banc ha signat convenis amb diverses cadenes de supermercats per poder-los distribuir ràpidament.